

A víz éve

(Írta: Kovács Gyula, alias Julius D. Smith)

1

Az eső nem bírta abbahagyni, órák óta csak esett és esett. Ez pedig már abban az évben így ment hónapok óta. Nem volt olyan nap, hogy ne esett volna. Mintha elapadhatatlan forrása lett volna az égi víznek. Nostalgiaival emlékeztem vissza a gyermekkori száraz nyarakra, amikor még mindenki örült néhány csepp esőnek is. A fiatalabb nemzedék már nem is emlékezett rájuk, csak az egyre hosszabb esős időszakokra, amelyek szinte monszun jellegűvé változtatták Európa éghajlatát. Őket már nem is érdekelte az éghajlatváltozás, szemben az idősebbekkel, akik gyakran szegezték nekem a kérdést, hogy vajon mikor lesz ennek vége. Meddig emelkednek még a folyók, rohadnak még a termények a megközelíthetetlen földeken, áznak még a házak falai?

Azonban senkinek nem tudtam megnyugtató válasszal szolgálni, hiába voltam évek óta az Európai Klímakutató Intézet igazgatója. Az ilyen válaszokhoz folyamatosan hazudnom kellett volna, ez viszont tudósként távol állt tőlem. Sokáig azt hittem, hogy soha nem is kényszerülök ilyesmire, de az idők és az emberek viszont folyamatosan és gyorsan változnak. Talán túl gyorsan is...

A baj pedig csőstől jött, ahogy szokták mondani. A huszonegyedik század végére a folyamatos esőzés teljesen tönkretette Európa gazdaságát. A gazdasági válság pedig társadalmi feszültségeket gerjesztett, a szegények a gazdagok, míg a fiatalok az idősebbek ellen fordultak. Az Európai Közös Kormány pedig nem igazán szerette volna a feszültségek további fokozódását, mert a hatalmát meg akarta őrizni. Ment is rendesen a propaganda, ami folyamatosan rózsásabbnak akarta mutatni a helyzetet a valóságosnál. Aztán egy minden korábbinál esősebb évben én is része lettem a hazugsággyárnak.

2

Amikor beértem az intézetbe, Erica, a titkárnőm nagyon gondterhelt arccal fogadott.

- Látogatója van, egyenesen a minisztériumból, igazgató úr.
- Ki az?
- Eddig még nem találkoztunk vele. Egy bizonyos Thomas Waller úr...

A név akkor még nem mondott semmit, később annál inkább, sajnos. Amikor benyitottam a szobába, Waller úr éppen a székemen ült. Már nyitottam volna a szám, hogy szóvá tegyem a pofátlanságát, de hirtelen felpattant, majd kezet nyújtott nekem.

- Roger Villard – nyújtottam neki én is kezet.
- Tudom – válaszolta, miközben jól megszorította az ujjaimat.
- Mivel én is tudom az Öné, gyorsan rátérhetünk látogatásának az okára – jegyeztem meg fanyarul.
- A Tájékoztatásügyi Minisztériumot képviselem... - kezdett bele a mondókájába.
- Nem a klímaügyitől jött?
- Nem.
- Ezt nem igazán értem. Tudtommal eddig nem volt dolgunk Önökkel...
- Hagyja, hogy elmondjam, miért jöttem? – vágott a szavamba a fickó, tovább növelve ellenszenvemet személye irányában, mivel a közbevágás már a második szemtelen húzás volt részéről kétperces ismeretségünk alatt.
- Van más választásom?

Hiába próbáltam viccelődni, Waller úr arca csak idegesen rándult egyet, aztán kényelembe helyezte magát. Mondanom sem kell, hogy megint a székembe ült.

- Nincs. Ahogy tudja Ön is, a politikai helyzet válságos, a társadalmi feszültségek folyamatosan nőnek. A klímával kapcsolatban pedig soha nem tudunk semmi jót mondani...
- És hogyan jövőnk mi a képbe? – kérdeztem, pedig kezdtem sejteni, hogy a fickó hova akar kilyukadni.
- Irányváltásra lenne szükség a klímakommunikációban.
- Ezt hogy érti?
- Hiszen tudja azt maga. Végül is a klímával kapcsolatos előrejelzések is hírek. És mire vágynak most az emberek? Egyre több jó hírre.
- Mi nem vagyunk hírcsatorna, tudományos tények alapján dolgozunk – jegyeztem meg abban a reményben, hátha sikerül visszahoznom Waller urat a valóság talajára.
- Ez azonban még változhat. Jobb lenne, ha tisztáznánk, hogy az, amit az előbb mondtam, az nem kérés volt, hanem a minisztérium utasítása.
- A minisztérium nem a felettesünk... – motyogtam rosszat sejtve.
- Mától kezdve az. Nem értesítették erről az új fejleményről?
- Nem – nyögtem, és elgyengülve leültem egy másik székre. Szóval bekövetkezett az, amitől az intézetnél évek óta rettegtünk. A terjeszkedő minisztérium minket is bekebelezett, mi is a politika eszközei lettünk, ahogy

sok minden az elmúlt években. A sok negatív előzmény ellenére mégis meglepett az, hogy a hatalomátvételt ilyen gyorsan és puccsszerűen hajtották végre.

- Úgy látom, hogy sikerült meglepnem. Van azonban más újdonságom az Ön számára.
- Mi lenne az? – suttoztam száraz ajakkal.
- Mától én vagyok főigazgatóként az összekötő a minisztérium és az intézet között, tehát én vagyok a közvetlen felettese.

Abban a pillanatban összeállt számomra a kép. Tehát ezért volt az első másodperctől kezdve tiszteletlen velem. Nem csodálkoztam rajta, hiszen a minisztériumi emberektől egyáltalán nem volt idegen ez a stílus. A fellépése és a bejelentése engem mégis teljesen ledermesztettek, talán egy perc is eltelt, amíg meg tudtam szólalni.

Egy fél percbe telt, míg végül megszólaltam.

- Akkor hogyan tovább?
- Nem kell izgulnia, egyelőre megtarthatja az igazgatói székét. Csak annyit kell tennie, hogy szépen végrehajtja a minisztérium utasításait.
- Egyelőre? – csak ennyit bírtam kérdezni.
- Igen. Végül is, semmi nem örök. Szerintem itt van vége a mai beszélgetésünknek – mosolygott a fickó sejtelmesen.

Nem is volt kedvem beszélni, inkább a gondolataimba mélyedtem. Fogalmam sem volt, hogy a következő hónapokban mi vár rám, csak abban voltam biztos, hogy nem számíthatok semmi jóra. Thomas Waller csak az ítéletvégrehajtó volt, de a minisztériumi fejesek jól keresztbetettek nekem. Abban biztos voltam, hogy a fickó háttérbe szorít majd, miközben szép lassan elveszítem a szakmai hitelességem, így csak rosszul jöhettem ki ebből a történetből. A kérdés csak az volt, hogy állva, vagy térden állva fogok elbukni.

3

Egészen a következő napig nem történt semmi említésre méltó, csak annyi, hogy újdonsült főnököm átvette a hivatalát és persze az irodámat is. Átnézte a fontosabb iratokat és a levelezésem, valamint behívatott néhány közvetlen munkatársamat. Tudtam, hogy hamarosan újabb beszélgetésre kerül sor közöttünk, mint ahogy azt is, hogy nem hagyom magam olyan könnyen sarokba szorítani, mint az első alkalommal. A megalázó bemutatkozás után két nappal végül hivatott.

Már az a látvány rendkívül frusztráló volt, hogy a korábbi székemben terpeszkedve fogadott.

- Megvan az első feladata – mondta, miközben fel sem nézett a korábbi számítógépemből.
- És mi lenne az?
- Alá kellene írnia ezt a jelentést – válaszolta, majd elém tolt egy papírt.

Vettem rá egy pillantást. Az volt, amire számítottam, időjárási előrejelzésekre vonatkozó adatsorok és következtetések. Jó néhány ilyen jelentést aláírtam már korábban, de addig jóval bonyolultabb volt az ügymenet.

- Miért nem írja alá maga?
- Nem én vagyok a tudós – felelte a fickó unottan.
- Azért vetnék rá egy pillantást.
- Tegye azt.

A feléig sem jutottam a jelentésnek, amikor éreztem, hogy majd szétvet a düh. Az adatoknak köze sem volt a valósághoz. Két nap elég volt ahhoz, hogy találjon egy munkatársat, aki belepiszkáljon a készülő jelentésbe. Nyilván Waller nem lehetett a szerző, mert szerintem gőze sem volt az intézet tudományos tevékenységéről. Hangos sóhajjal dobtam vissza a papírt az asztalra.

- Én ezt nem írom alá! – kiáltottam magamból kikelve.
- Pedig muszáj lesz! – ordított vissza a fickó hasonló hangerővel, miközben az asztalra csapott.
- Ugyan miért?

Waller egy jó fél percre nem válaszolt semmit, csak elgondolkodva nézett rám.

- Ugye maga családos ember?
- Igen, de mi köze van ehhez? – kérdeztem, miközben egyre inkább éreztem, hogy ezek mindenre képesek.
- Minek is kérdezem, hiszen mindent tudok magáról. A felesége szintén tudós az intézetben, a fia egyetemi felvételi előtt áll. Szóval, mindhárman tőlünk függenek – vigyorgott cinikusan.

Megint le kellett ülnöm, mint az első találkozásunk végén. Csak még nagyobb szóbeli pofont kaptam tőle. Már éppen nyúltam volna a tollért, hogy aláírjam a jelentést, amikor ugyanazzal a cinikus hangszínnel ismét megszólalt, én pedig beledermedtem a korábbi mozdulatomba.

- És még valami... Az aláírással még nem úszta meg ezt a dolgot. Meg fog tenni nekem egy apró szívességet.
- Ugyan mit? – hebegtem.
- A holnapi sajtótájékoztatón maga fogja bejelenteni az új eredményeket, amelyek sokkal jobban fognak tetszeni a közvéleménynek, mint bármi más korábban – vigyorgott tenyérbe mászó módon.
- Azt már nem, ez már mindennek a teteje!
- Ó, hát dehogyisnem. Emlékezzen rá, hogy mit mondtam az előbb! Mi nem játszadozunk.

Nem szóltam semmit, csak aláírtam a papírt, aztán csendben kisomfordáltam az egykori irodámból. Újabb csatát vesztettem, és ami még rosszabb volt, hogy megint komolyabb ellenállás nélkül tarolt le. Csak egyet tudtam tenni, hogy a magam szabályai szerint készültem a következő napi sajtótájékoztatóra.

Másnap az intézet nagyterme teljesen megtelt az állami újságírókkal, munkatársakkal és egyéb kíváncsiskodókkal. Szándékosan az utolsó pillanatban érkeztem, a szemmel láthatóan ideges Waller már a terem bejáratánál fogadott.

- Hol volt eddig?
- Csak a nagy bejelentésre készültem, na meg ugye a csúcsforgalom – válaszoltam mosolyogva.
- Akkor siessen, mert kezdünk! – kiáltotta mérgesen az újdonsült főnököm, majd gyorsan megfordult és elindult a nagyterem irányába.

Amikor beléptem a terembe, a tekintetek többsége rám szegeződött. Elég lámpalázias voltam, pedig tartottam én már néhány sajtótájékoztatót abban a teremben. Csak annyi volt a különbség, hogy korábban nem kellett a tudományos tényekkel szembemelve hazudnom. Lassan, bizonytalan léptekkel mentem fel a szónoki emelvényre, majd tartottam egy legalább egy perces szünetet, mielőtt belekezdtem a beszédbe. Az nem hatásszünet volt, hanem bizony erőt kellett gyűjtenem. A beszéd elején szokás szerint üdvözöltem minden megjelentet, külön kiemelve az állami média képviselőit, aztán áttértem a lényegi részre.

- Mint tudják, az intézetünk minden év végén nyilvánosságra szokta hozni a következő év klímaváltozására vonatkozó előrejelzést, különös tekintettel a regionálisan várható csapadékmennyiségre. Most sem lesz ez másképp – mondtam, majd kivetítettem a korábbi évek, valamint a következő év csapadéktérképét a mögöttem lévő fehér vászonra. Hosszas magyarázatba kezdtem arról, hogy a kontinens régióiban milyen mértékben változik a csapadék mennyisége a következő egy év vonatkozásában.
- Ahogy látják, minden régióban csökkeni fog a csapadék mennyisége. Van valakinek kérdése? – zártam le az előadásomat.

Egy fiatal, tapasztalatlanak tűnő újságíró elsőként jelentkezett.

- Mire alapozzák ezeket az adatokat? – kérdezte gyanakodva.
- Ha jobban belegondolok, akkor semmire. Maguknak nem tűnt fel? – tettem fel a kérdést enyhe vigyorral.
- Ugyan mi? – kiáltotta szinte egyszerre az újságírók első két sorban ülő elitje. Ezekről kitelt, hogy nem is színlelték a meglepetést.
- Soha nem szoktunk következő évi csapadéktérképet készíteni, mert csak az elmúlt évek adatai alapján tudunk előrejelzést készíteni. Ott még nem tartunk, hogy jövendöljünk is. Vagy annyira el akarják hinni és továbbvinni a jó híreket, hogy a logikus kétely már fel sem merül? – koppant a kérdésem a terem csendjében.
- Akkor most mi van? – ugrott fel egy másik újságíró.

- Az van, hogy ez az egész bejelentés egy hazugság. Nem fognak helyrejönni a dolgok. Azzal nem hozzuk helyre a földi klímát, hogy jó híreket hazudunk – mondtam, majd látványos mozdulattal széttéptem a kezemben lévő papírokat.

Ebben a pillanatban abba az irányba fordultam, amerre korábban Wallert láttam ülni. Észrevettem, amint dühösen felugrott, majd kisietett a teremből. Nagyon is számítottam erre a fejleményre, mégis ideges lettem, mivel sejtettem, hogy nem úszom meg következmények nélkül.

Mi következett ezután? Nemcsak engem, de a feleségemet is kirúgták, aztán egy vízszigetelő anyagokat és szivattyúkat árusító boltot nyitottunk. A fiunkat pedig felvettük alkalmazottnak, mivel bármilyen egyetem megkezdésére nullára csökkent az esélye. Mégis azt hiszem, hogy az utolsó előadásomon helyesen döntöttem, mert nem lettem senki bábja. Egyébként is mi volt a biztosíték arra, hogy ha eljátszom a magam kis hazug szerepét, megtarthatom-e az igazgatói állásomat, vagy bármilyen más állást az intézetnél? Nem lehet tudni, és ez most már örökké a múlt és a döntésvégrehajtók titka marad.